

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår dato: 20.03.2017
Vår ref.: 2017/872
Arkivkode:561
Deres dato: 01.02.2017
Deres ref.: 201100046-8

Uttalelse til søknad om bygging av Aunelva minikraftverk Lierne

Vi viser til oversendelse av 01.02.2017 med konsesjonssøknad for Aunelva minikraftverk i Lierne kommune.

Bakgrunn / Utbyggingsplaner

Det søkes om utbygging av Aunelva minikraftverk i Aunelva. Aunelva er ei sideelv til Holdelva som renner ut Lenglingen og er en del av Sørlivassdraget. Sørlivassdraget er et verna vassdrag som ble vernet i 1986 (Verneplan III) og konsekvensene av utbygging må vurderes i forhold til verneformålet.

Omsøkte kraftverket er planlagt å utnytte et fall på ca 52 m i Aunelva som har en middelvannføring på ca 2255 l/s. Alternativ 1 er planlagt med en turbineffekt på 0,90 MW, slukeevne på 2255 l/s og en beregnet produksjon på ca 3,7 GWh. Alternativ 2 er planlagt med en turbineffekt på 0,45 MW, slukeevne på 1128 l/s og en beregnet produksjon på ca 2,5 GWh.

Vannveien mellom inntaksdam og kraftverk er ca 1 km og planlegges som nedgravd rørgate. Det planlegges minstevannføring på 200 l/s i sommerhalvåret og 50 l/s i vinterhalvåret. Kraftstasjonen planlegges knyttet til eksisterende nett med en 300 m 22kV jordkabel til eksisterende lokalnett.

På miljøområdet er det vedlagt en miljørapport til konsesjonssøknaden: «Aunelva kraftverk, Lierne kommune. Virkninger på biologisk mangfold. Rapport 2007: Allskog 07-10» Rapporten konkluderer under kap.7 *Sammenstilling*, med at omsøkte prosjekt vil medføre *liten til middels negativ konsekvens* for Biologisk Mangfold.

Fylkesmannens overordna vurderinger

I større konsesjonssaker for kraftverk har Fylkesmannen i hovedsak tatt utgangspunkt i:

- Utbyggingens betydning for forsyningssikkerheten og den generelle kraftforsynings situasjonen i Midt-Norge og Nord-Trøndelag.
- Utbyggingens bidrag til fornybar energi.
- Utbyggingens konsekvenser for områder hvor Fylkesmannen er fagmyndighet.

Omsøkte kraftverk er av begrenset størrelse og vi finner ikke behov for å sette dette prosjektet inn i de samme rammer som større prosjekt på de to første punktene.

For det tredje punkt konstateres at det ikke foreligger relevante momenter i forhold til vår sektormyndighet innen fagområdene *landbruk* og *beredskap*.

Fylkesmannens vurdering av framlagte konsesjonssøknad for Aunelva minikraftverk

Reindriftsområdet

Reindriftsavdelingen vurderer at tiltaket ikke vil gi vesentlig konsekvenser for reindriften og har ingen vesentlige merknader til saken. Vi vil imidlertid påpeke at reindriften har bruksrettigheter i området. Det vil si at berørt reinbeitedistrikt er part i saken og har rettslig klageinteresse. Berørt reinbeitedistrikt må høres på lik linje som grunneiere og andre rettighetshavere i området. Kontaktinformasjon mm, ligger på Fylkesmannens hjemmeside. Innsynsløsning for arealbrukskartet finnes på www.gint.no/Rein.

Miljøområdet

Små vassdrag har vært gjenstand for en betydelig utbyggingsinteresse i hele landet, slik også i Nord-Trøndelag. I følge NVE sine hjemmesider er det i Nord-Trøndelag siden ca 1995 omsøkt/behandlet ca 55 mikro/minikraftverk (<1 MW) og ca 60 småkraftverk (1-10 MW).

Erfaring de senere år har vist at enkeltvis innebærer småkraftprosjekt sjelden store nok miljøkonflikter til at konsesjon avslås. Dette kan i neste omgang medføre en ”bit for bit-utbygging” med betydelige og uoversiktlige negative miljøkonsekvenser. På denne bakgrunn er det avgjørende at det foreligger et beslutningsgrunnlag som er godt nok for en vurdering av de miljømessige konsekvenser av omsøkte utbygging.

For å fremskaffe et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag på miljøområdet er utbyggere av småkraftverk (1- 10 MW) pålagt å gjennomføre kartlegging av biologisk mangfold som et ledd i konsesjonssøknaden, jf NVE veileder nr: 3/2009 *Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk*.

Mangelfullt beslutningsgrunnlag på miljøområdet i småkraftsaker har vært en problemstilling FMNT har tatt opp med NVE ved flere anledninger i tidligere høringsuttalelser, senest for «Namdalspakken» (august 2016). Forholdet har også vært kommunisert med NVE på generelt grunnlag i flere sammenhenger og i flere enkeltsaker.

For offentlig beslutningstaking forutsettes at prinsippene i Naturmangfoldloven (NML) §§ 8-12 legges til grunn, jf. § 7. Fylkesmannen vil her særlig peke på § 8 som uttrykker at:

”Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet” (Kunnskapsgrunnlaget).

Fylkesmannen konstaterer at vedlagte miljørapport til søknaden i hovedsak er basert på:

- En *dagsbefaring* i planområdet 20. september 2006 for å kartlegge *Biologisk Mangfold*

Befaringen og resultat fra denne er nå mer enn 10 år gammel. Generelt vil vi hevde at det å gjennomføre en feltkartlegging av relevante miljøverdier i tiltaks- og influensområdet i løpet av et døgn i beste fall må anses å være særdeles utfordrende. Videre er befaringen gjennomført på en tid av året som må anses som svært lite gunstig for registreringer av biologisk mangfold, herunder botaniske forekomster og dyreliv.

Dette fremgår også i miljørapporten (Allskog AS) der det bl.a. på botanikkområdet uttales:

«Både lauv- og karplantevegetasjonen var normalt utviklet i forhold til årstiden og, med unntak av noen sentblomstrende individer, var de fleste planteartene avblomstret» (fm's understreking).

For fuglefaunaen ble det under befaringen kun sett 15 fuglearter og her uttales bl.a: «Befaringstidspunktet var noe ugunstig i forhold til kartlegging av fugl, og mange av de trekkende artene hadde nok forlatt området» (fm's understreking).

Av dette må trekkes den konklusjon at befaring og kartlegging av biologisk mangfold er gjennomført på et svært ugunstig tidsrom og at framlagte konsesjonssøknad med vedlagte miljørapport for biologisk mangfold ikke oppfyller de krav som er gitt i NVE veileder nr: 3/2009 *Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk*.

Selv om omsøkte kraftverk ikke har størrelse til å være et småkraftverk (1-10 MW), men er et minikraftverk (0,1 - 1 MW), mener vi at for dette tiltaket som omfatter kraftverk og tilhørende inngrep i *verna vassdrag*, bør veilederen i stor grad også være retningsgivende i denne saken.

Fylkesmannen mener at *beslutningsgrunnlaget på fagfelt Biologisk mangfold må vurderes som svakt* og at fremlagte konsesjonssøknad er mangelfull i forhold til de krav som fremgår av *Naturmangfoldlovens § 8 (Kunnskapsgrunnlaget)* og § 9 (*Føre-var-prinsippet*), men velger allikevel å avgi høringsuttalelse i saken.

Fylkesmannens vurdering av relevante miljøforhold

Nedenfor gjøres en kort vurdering av de forhold og fagfelt på miljøområdet som ellers anses som mest relevant i saken.

Landskap

Omsøkte tiltak vil medføre naturinngrep i form av inntaksdam, ca 300 m ny vei til inntak, rørgate og midlertidig vei i tilknytning til denne. Sistnevnte vil medføre inngrep i bekkekløfta og rørgata vil krysse elva på ett punkt.

Disse inngrepene vil sette et negativt preg på området. Videre vil prosjektet innebære en stor bortføring av vann (slukeevne) i et verna vassdrag. Dette gjelder spesielt alternativ 1 der det planlegges en slukeevne på 100 % av middelvassføringen. Det store vannuttaket vil sammen med nevnte inngrep innebære vesentlige endringer i elvelandskapet og være negativt for landskapsverdiene og verneformålet.

Biologisk Mangfold - Terrestrisk miljø

Rødlistearter - planter

I følge framlagte miljørapport ble ingen rødlistede plantearter påvist under befaringen i 2006. Senere tilleggsopplysninger viser imidlertid til funn av *duftskinn (nær truet - 2005)* – i øvre del av bekkekløfta, men denne arten ble tatt ut av rødlista ved revisjon i 2015.

Rødlistearter - pattedyr og fugler

Ingen rødlistede arter ble påvist under befaringen i 2006. Senere tilleggsopplysninger viste imidlertid til funn av *bøksanger (nær truet - 2005)* ved Aunet i 2008. Videre er det observert fjellvåk i området (2010), men disse artene ble tatt ut av rødlista ved revisjon i 2015.

Fylkesmannen har ikke andre opplysninger om kjente hekkelokaliteter for rovfugl eller artsregistreringer unntatt offentlighet i nærheten av prosjektområdet.

Andre arter

To arter som vies spesiell oppmerksomhet i utbyggingsaker er *fossefall* og *vintererle* som begge finnes i området. Fossefall er særlig negativt utsatt ved utbygging av elvekraftverk (jf NOF rapp.nr 3:2007). Redusert vannføring medfører tap av nærings- og hekkelokaliteter. Dersom det gis konsesjon i saken, bør det etableres kunstige hekkeplasser for fossefall. Vintererla er som fossefall også knyttet til elver med fosser og stryk, og kan bli negativt berørt ved liten vannføring.

Store deler av berørt strekning med tilgrensende kantskog er også attraktive hekkeområder for andre arter, bl.a. bøksanger (tatt ut av rødlista 2015). Det er videre sett kongeørn og fjellvåk i nærområdet, men det antas at disse artene ikke vil bli særlig berørt av utbyggingsplanene.

Verdifulle naturtyper

En stor del av berørt strekning består av en *bekkekløft*, til dels med bratte lisider bevokst med fleraldret blandingsskog av hovedsakelig gran og bjørk. Innslag av gamle grove trær, samt læger og stående død ved av gran og bjørk, finnes spredt i området. Det er videre spredte forekomster av rogn, selje og osp i tilknytning til bekkekløftutformingen.

Denne naturtypen er en rødlistet naturtype definert som *kontinentale skogsbekkekløfter (nær truet - NT)* i rødlista for naturtyper (2011), og vil bli negativt berørt av omsøkte utbygging.

Botanikk

Nærområdene langs elva utmerker seg ved en artsrik og frodig høgstaudevegetasjon på en stor del av strekningen. Den delen av vegetasjonen som er avhengig av stor fuktighet kan bli negativt berørt av redusert vannføring i området.

Oppsummering Terrestrisk miljø

Miljørapporten konkluderer med at influensområdet har *middels verdi* for terrestrisk miljø og at framlagte utbyggingsplaner vil få *lite til middels negativ konsekvens* for fagfeltene.

Vi har ingen vesentlige merknader til verdisetting eller konsekvensvurderinger på fagområdet.

Biologisk Mangfold - Akvatisk miljø*Fisk*

Det opplyses at Aunelva har en viss bestand av småvokst ørret, samt ørekyt på berørt strekning. Ørret gyter trolig på en ca 100 meter lang strekning i elva oppstrøms elvas utløp i Holdelva og denne strekningen blir ikke berørt av utbyggingsplanene.

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdi eller konsekvenser på fagområdet.

Samla belastning (Naturmangfoldloven § 10)

I tillegg til Sørlivassdraget er også Sanddølavassdraget et verna vassdrag i Lierne kommune. Disse nedbørsfeltene omfatter store deler av arealet i kommunen. Dette har bl.a. bidratt til at vassdragene i Lierne er relativt lite belastet med vannkraftutbygging.

Hensynet til *samla belastning*, jf. §10, er derfor mindre relevant her enn f.eks. i nabokommunene Røyrvik, Namsskogan og Grong.

Avbøtende tiltak Reindriftsområdet

Det er ikke foreslått avbøtende tiltak på reindriftsområdet i framlagte konsesjonssøknad. Fylkesmannens reindriftsavdeling fremmer heller ikke krav til avbøtende tiltak på området.

Miljøområdet*Minstevannføring*

I søknaden foreslås minstevannføring på 200 l/s i sommerhalvåret og 50 l/s i vinterhalvåret. Denne minstevassføringen vil etter eventuell utbygging bli vanlig vannføring i store deler av året. Dette vil medføre negative konsekvenser for fisk, ferskvannsfauna og fuktighetskrevende flora. Også landskapsbilde og friluftsliv vil påvirkes negativt.

Fylkesmannen mener at minstevannføring i *sommerhalvåret* bør heves til nivå lik lavvann 5-persentil på 220 l/s, men aksepterer en minstevassføring på 50 l/s i *vinterhalvåret*.

Jordkabel

Nett-tilknytting til eksisterende nett via jordkabel som planlagt vil være positivt både av hensyn til kollisjonsfare for fugler og av hensyn til landskapsbildet i området.

Etablering av kunstige hekkeplasser for fossekall

Fossekall er som omtalt foran særlig negativt utsatt ved utbygging av elvekraftverk. Dersom det gis konsesjon i saken, bør det etableres kunstige hekkeplasser for *fossekall*.

Anleggstid

Store deler av berørt strekning med tilgrensende kantskog er attraktiv som hekkeområde for flere fuglearter i tilknytning til vannstrengen og i tilgrensende skog. Eventuelt anleggsarbeid bør derfor legges utenom den viktigste hekketida (mai-juli).

Fylkesmannens konklusjon

For hovedalternativet planlegges en slukeevne på 100 % av middelvassføring. Dette betyr at i store deler av året vil kun minstevannføringen gå i elva. Sammen med andre planlagte inngrep vurderes dette å svekke verneverdiene og grunnlaget for vern av vassdraget.

På grunnlag av vassdragets vernestatus og konsekvenser for vernet vil Fylkesmannen *frarå* utbygging av Aunelva.

Dersom det allikevel vurderes å gi konsesjon i saken, vil Fylkesmannen tilrå utbygging etter alternativ 2 med maks slukeevne på 50 % av middelvassføring, og at det pålegges:

- Minstevannføring i sommerhalvåret lik 5-persentil på 220 l/s og 50 l/s i vinterhalvåret.
- Etablering av kunstige hekkeplasser for *Fossekall*.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Miljøverndirektør

Øystein Lorentsen
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Saksbehandlere

Landbruksavdelingen: Anne Berit Lein - 74 16 82 09
Miljøvernabdelingen: Øystein Lorentsen - 74 16 80 67
Kommunalavdelingen: Per Arne Stavnås - 74 16 80 52
Reindriftsavdelingen: Svein Bjørk - 74 16 80 57

Kopi til:

Nord-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560	7735	STEINKJER
Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	Nordli